

UN LIBE EMBELINAIRE...

Danielle Julien

provençau

Joan Frederic Brun, *Las que dançavan dins la lutz*, ed. Trabucaire, 2012. Lo Trabucaire, 66140, Canet. 14€ ; isbn – 978-2-849741-48-1

Un libre embelinaire tan coma son títol, un libre que podètz pas quitar tre que l'avètz dubert *Las que dançavan dins la lutz* de J. F. Brun vos passeja de lònga entre sòmi e realitat, entre doçor e crudelitat, violència e patz mercé a una lenga chanuda e a una poesia encantarèla, enfachinaira. Lo «big bang» a agut luòc dempuèi de milierats d'ans, l'energia es venguda matèria puèi fuguèt lo temps dei gigants. E quora comença lo racònte de J. F. Brun, amb *La jove giganta*, aqueu temps es a mand de s'acabar. «*Lo temps clar de las Encantadas e dels Gigants tòca sa finicion.* » (p. 38) Lei vielhs gigants bolegan pas pus ò pas gaire, solet Gargantiàs, lo caganís, se passeja encara e capita de rescontrar la jove giganta, son amorosa. Eu, tot de tèrra e de ròca, planpissa^[1] e paucparla eiretier de la saviesa tranquila dei prigondors ; ela, leugiera vibracion de l'aire, esbrilhaudanta, escaluganta, e bolegaira, la joinessa dau monde.

D'una istòria a l'autra se reviuda tot l'imaginari uman nascut dei paisatges, immenses e de còps inquietants, dei causses amb lei roçàs, lei combas, lei rius que se perdon sota tèrra, amb lei neblas e lo solelhàs, tant coma dei paisatges de Camarga, amb lei paluns^[2] silencios e pasmens

1 - Planpissa : indècis

2 - Palun : marais

bronzinants d'abelhas. Aquí dins la toforassa^[3] de l'estiu « la vielha dansça » sus lei camins poussós. Mai son pas ren que d'istòrias giscladas dei somiariás de l'autor ; se i mescla totjorn un part de realitat, coma dins l'òbra de F. Rabelais qu'es justament lo personatge dei *Nautas tèrras*, lo quatren racònte.

La ò lei realitat(s) son l'eiretatge de Gargantiàs, lo brave gigant, pastat de matèria solida, vesedoira, imbrandabla ; l'imaginari ò l'imaginacion es lo domeni de la jove giganta, joinessa dau monde, leugiera, movedissa, renadiva. Es lo rescòntre dei dos que fa l'òme viu. « L'Infèrn escriviá Robert Lafont, es subretot privacion d'imatges. »^[4] Ansin entre la primera novèla se pòt entrevistar la filosofia prigonda de l'obratge : l'uman es doble : matèria e esperit.

Segur, bèla part es facha a l'imaginari, a la somiariá, a la legenda, amb d'imatges fòrts de sembla-misoginia. Non pas imaginari ren que de l'autor mai de l'umanitat tota. *Las que dançan dins la lutz* son subrebèlas e crudèlas. Figuras de femnas negativas qu'enfachinan^[5] lei paureis òmes, li fan faire çò que vòlon e lei perdon. Aisabèu de las Aigaslordas, reina deis aigas escondudas que « *sa doça carn recap tota la furor dels rius quand s'uflan a bèl esprèssi per enrebalar tot a l'aflat de son voler* » (p. 91) capita de se faire esposar per Montfaucon e lo menarà de violència en barbaria. Draquessa, serpnassa, embelinaira e òrra, representa a de bon tota la fòrça e la violéncia deis aigas negras que ne parlava G. Durand dins *Les structures anthropologiques de l'imaginaire*^[6]. Ela, de segur, dança pas dins la lutz, coma la *Dòna dels Rius assecats*, au contre s'escond dins lo negre de la nuech ò dei prigondors.

Pasmens a flor e mesura de la lectura s'avism qu'aquelei figuras femeninas negativas o son pas tant qu'aquò. Es per aquò que disiáu de « sembla-misoginia ». J. F. Brun capita, a partir d'un imaginari collectiu, uman e universau (cf. G. Durand) que crenta la femna e la sagata^[7], de la cargar de tota la beatut dau monde e de sa joinessa renadiva en ne fasent l'incarnacion de la natura. Se vei tras que ben dins lo racònte camarguenc *Eissams* ont la femna rossa, puslèu fada que femna reala, sòrre d'aquelei fòrças rojas que dançan sus leis asuelhs, aviá conselhat de pas tuar leis abelhas, conselh non seguit per lo narrator que pagará son murtre dei moscas d'aur per l'accident de chivau. La femna es dau costat de la natura, es la Natura.

Aquò es confirmat dins la darrièra novèla, l'òme fugís lo monde embrutit per leis òmes e se perd dins lo vilatge oblidat dei fadas que l'espèran : « *En longas raubas roginosas, las preiressas de la voluptat dau jorn e*

3 - *Toforassa* : chaleur accablante

4 - In *Lo Decameronet*

5 - *Enfachinar* : ensorceler ; séduire

6 - G. Durand, *Les structures anthropologiques de l'imaginaire*, Dunod, 1984.

7 - *Sagatar* : avilir ; rabaisser

^[8] *dau bategar* de las jovens sabas viravan en cantant un incomprendable solòmi. ^[9] » (p. 173)

Lo libre s'acaba sus aquela frasa : « *E l'òme qu'aviá rescontrat las filhas dels uòlhs de lutz tornèt pas jamai de sa darrièra escorreguda.* » Nautrei, un còp la lectura acabada, servam de sobras de patz e de sòmis e servam tanben lo plaser de poder tornar faire l'escorreguda au païs de *las encantadas*. Femnas negativas. Combat de la nature contre la culture, contre les hommes. La nature est magnifique, forte, invincible : force du cheval qui jette à terre le cavalier après le « meurtre » des abeilles, la mise en garde a été faite par une femme, rousse de surcroît c'est-à-dire apparentée à ces forces rouges qui dansent sur les horizons.

8 - Bategar : battement ; palpitation

9 - Solòmi : cantilène